

На наступний день практики попрямували до селища Верховина, де оглянули його центральну частину, піднялися на оглядову вежу та відвідали сувенірний ринок. По дорозі оглянули також найвищий в Україні Кривопільський перевал. Далі по маршруту у місті Косів відвідали екскурсію у Косівському інституті прикладного та декоративного мистецтва. За сприяння доцента цього закладу Івана Ваха оглянули майстерні обробки дерева, кераміки, шкіри, тканин і металів. Ознайомилися також оглядово з центральною частиною і пам'ятками міста Косів. Наступним містом був Снятин з найвищою на Прикарпатті ратушею і великим собором.

Останнім великим містом на маршруті практики було Чернівці. Тут студенти відвідали екскурсію по об'єкту спадщини ЮНЕСКО – Резиденції митрополитів Буковини та Далмації (головний корпус Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича). Ознайомилися також з центральною частиною міста з визначними пам'ятками (ратуша, будівля театру, художнього музею, Кафедральний Собор). На зворотній дорозі до Тернополя відвідали ще місто Заліщики, давній кліматичний курорт Поділля. Там оглянули колишній палац Бруницьких і міський парк біля нього з виходом на берег р. Дністер.

За підсумками практики був написаний звіт всіма студентами груп. Про окремі об'єкти пройденого маршруту опис виконувався невеликими бригадами у складі трьох-чотирьох студентів. Більшість студентів отримали оцінки «відмінно».

Список використаних джерел:

1. Замки і храми України. URL: <https://castles.com.ua/index.html> (дата звернення 22.02.2025).
2. Івченко А. С. Вся Україна. К.: ДНВП «Картографія», 2008. 656 с.
3. Мариняк Я. О., Рудакевич І. Р. Географічне краєзнавство: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Вектор, 2016. 72 с.

Наталія ТАРАНОВА

кандидат географічних наук,

доцент кафедри географії та методики її навчання

ТНПУ ім. В. Гнатюка

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА З МЕТЕОРОЛОГІЇ І КЛІМАТОЛОГІЇ ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ГЕОГРАФА

Практична підготовка є важливим елементом професійного становлення майбутніх фахівців у галузі географії. Польова практика з метеорології і кліматології забезпечує інтеграцію теоретичних знань і

практичних умінь, формування дослідницької компетентності та професійної ідентичності студентів. У сучасних умовах воєнного стану, посилення екологічних загроз та глобальних кліматичних змін значення такої практики зростає у багато разів, адже вона готує студентів до роботи у реальних, часто кризових ситуаціях.

Метою практики було формування у студентів умінь:

- організовувати та проводити мікрокліматичні й метеорологічні спостереження;
- користуватися класичними метеорологічними приладами;
- виконувати камеральну обробку та інтерпретацію результатів;
- застосовувати метеорологічні знання для оцінки кліматичних ризиків та забезпечення екологічної безпеки.

Завдання практики включали: проведення мікрокліматичних досліджень, аналіз добового та тижневого ходу метеопараметрів, ознайомлення з роботою гідрометеорологічних служб та підготовку індивідуальних і групових звітів.

Практика проходила з 2 по 16 червня 2025 року під керівництвом доцента кафедри географії та методики її навчання, канд. геогр. наук Н. Б. Таранової. Участь взяли студенти освітніх програм «Середня освіта (Географія)», «Географія» (групи СОГ-11, СОГ-ст-11, Г-12), а також «Екологія», «Гідрологія», «Ґрунтознавство. Експертна оцінка земель і ТП» (гр-15, гр-ст-15, Гід-14, Е-16).

Програма практики включала три основні етапи:

Підготовчий етап – інструктаж, ознайомлення з метою та завданнями, відпрацювання роботи з метеоприладами (опадомір Третьякова, анеометри, термографи, барографи і т.д.).

Рис. 1. Підготовчий етап польової практики: студенти вивчають метеорологічні прилади перед роботою в польових умовах [1, 2]

Рис 2. Студенти вивчають будову та принципи роботи метеорологічних приладів [3]

Польові дослідження – проведення систематичних спостережень на території університету, у парку «Сопільче» та біля Тернопільського ставу. Студенти здійснювали вимірювання температури, вологості, атмосферного тиску, напрямку та швидкості вітру, кількості опадів, заносили дані у польові щоденники.

Рис. 3. Студенти під час мікрокліматичних спостережень на території університету [1, 2]

Рис. 4. Моменти практики: пам'ятне фото в парку Сопільче [3]

Рис 5. Пам'ятне фото біля Тернопільського ставу під час практики [3]

3 та 12 червня 2025 року відбулася екскурсія до Тернопільського обласного центру з гідрометеорології та авіаційної метеостанції (АМСЦ). Студенти ознайомилися з принципами організації метеоспостережень, вивчили методики збору та передачі даних, побачили роботу приладів у реальних умовах. Особливу увагу було приділено міжнародним метеокодам SYNOP, METAR та SPECI. Начальник АМСЦ м. Тернополя Володимир Кучерка поділився

практичним досвідом та наголосив на важливості метеорологічних спостережень для авіації та прогнозування ризиків.

Рис 6. Студенти проводять спостереження біля психрометричної будки і опадоміра Третякова [3]

Рис 7. Спільне фото: студенти (групи СОГ-11, СОГст-11, Г-12), доц. Н. Таранова та начальник АМСЦ м. Тернополя Володимир Кучерка [3]

Рис 8. Спільне фото: студенти (групи Гр-15, Грст-15, Гід-14, Е-16), доц. Н. Таранова та начальник АМСЦ м. Тернополя Володимир Кучерка [1, 2]

Особливого наукового та виховного значення набула надзвичайна метеоекологічна ситуація, що виникла 5 червня 2025 року у зв'язку з масштабними пожежами та задимленням, спричиненими військовою агресією рф. Під час практики було зафіксовано критичні рівні забруднення повітря, що мало прямий вплив на метеорологічні спостереження та умови перебування в полі. Студенти не лише стали свідками цього процесу, а й змогли простежити роботу гідрометеорологічних служб у режимі оперативного реагування. Таким чином, навчальний процес отримав додаткову прикладну складову, адже ситуація чітко продемонструвала значення метеорологічних знань для забезпечення екологічної безпеки, прогнозування ризиків та захисту населення.

На завершальному етапі студенти виконували камеральну обробку результатів, готували індивідуальні та групові звіти. Це дозволило оцінити рівень сформованості їхнього аналітичного мислення, вміння працювати з великим масивом даних, робити узагальнення та висновки. Важливо, що під час захисту результатів відзначалося

відповідальне ставлення студентів до професії, готовність до роботи в умовах невизначеності та нестандартних викликів.

Отримані результати дають підстави стверджувати, що польова практика з метеорології і кліматології виконує низку ключових функцій у професійній підготовці студентів-географів:

- пізнавальну, забезпечуючи глибше розуміння закономірностей атмосферних процесів;
- практикоорієнтовану, формуючи конкретні навички дослідження погоди та клімату;
- виховну, сприяючи розвитку екологічної свідомості та ціннісного ставлення до довкілля;
- ідентифікаційну, оскільки практика допомагає студентам усвідомити власну професійну роль і значення майбутньої діяльності для суспільства.

Практика з метеорології і кліматології 2025 року засвідчила, що навіть у складних умовах воєнного стану можна забезпечити якісну професійну підготовку студентів. Вона стала потужним чинником формування професійної ідентичності, стресостійкості та готовності до роботи у кризових ситуаціях.

Здобутий досвід має велике значення не лише для освітнього процесу, а й для майбутньої професійної діяльності випускників, адже метеорологія і кліматологія сьогодні – це не тільки науки про погоду, а й ключові інструменти забезпечення екологічної безпеки та сталого розвитку суспільства.

Список використаних джерел:

1. Польова практика з метеорології і кліматології на географічному факультеті ТНПУ: досвід, що формує фахівця. Повідомлення на сайті Тернопільського національного педагогічного університету. URL: <https://tnpu.edu.ua/news/11698/>.

2. Польова практика з метеорології і кліматології: досвід, що формує фахівця. Фото-матеріали зі студентської практики [Instagram-пост]. URL: https://www.instagram.com/p/DLARYr7NrjDSjuAGRs_rXqnwAehv2b77BXv0qc0/?img_index=1.

3. Польова практика з метеорології та кліматології: крок до професійної ідентичності географа. Фото-матеріали зі студентської практики [Instagram-пост]. URL: https://www.instagram.com/p/DLRcmV9t_7SPKRx2ea_zuSKwSR0M-28a-Wc6hI0/?img_index=1.